

עלון שבועי נחלת סדר

חידושי תורה בדרך הדרוש והאגדה על פרשת השבוע
מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת סדר" על התורה והמועדים

ערש"ק פרשת יתרו תשע"ב

לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,

ניתן לקבל את העלון במייל chagitben@neto.net.il

הנושא: השתקפות קריעת ים סוף במגילת אסתר

לקראת שבת קודש הבאה עלינו לטובה הנקראת "שבת מתן תורה", בה מתארת התורה את יום נתינת התורה לעם ישראל, וכפי שמתאר זאת האור החיים הקדוש בפרשתנו: "יום המקווה לבורא, לתורה, לעולם, לעליונים, ולתחתונים, ומיום הבריאה הם יושבים ומצפים מתי יבואו בני ישראל מדבר סיני ... הגיע חשוק ונחשק לחושק וחשוק, ושמחו שמים וארץ, כי זה הוא תכלית הבריאה ותקותה. ע"כ. מן הראוי לרדת קצת לעומק ענין מתן תורה ולדלות פנינים מסולאים מפז מענין נשגב זה.

במדרש (דב"ר ג, יב) מובא: אמר ריש לקיש התורה שניתנה למשה, אורה של אש לבנה וכתובה באש שחורה. ע"כ. וכן הוא בירושלמי (שקלים פ"א ה"א): רבי פנחס בשם רבי שמעון בן לקיש אומר, התורה שנתן לו הקב"ה למשה, נתנה לו אש לבנה חרותה באש שחורה. ע"כ.

הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע (הובא בספר אמרי צדיקים) מסביר את דברי חז"ל אלו בהקדם הסבר למאמר אחר של חז"ל שאמרו (ויק"ר יג, ג): אמר הקב"ה: תורה חדשה מאתי תצא, חידוש תורה מאתי תצא. ע"כ. ולכאורה פלא הוא, שכן אחד מעיקרי האמונה הוא "זאת התורה לא תהא מוחלפת ולא תהא תורה אחרת מאת הבורא יתברך שמו". ואיך שייך לומר "תורה חדשה מאתי תצא"?

אלא מסביר הרה"ק מברדיטשוב זי"ע, וז"ל: ... למה התורה הנתונה בידינו אסור להיות בה נגיעה מאות לאות? אך הענין הוא כך, שגם הלובן הם אותיות התורה, אך אין אנו מבינים לקרותן, כמו האותיות השחורות. אבל לעתיד לבוא יגלה לנו ה' יתברך אפילו את הלבנונית של התורה. וזה פירוש "תורה חדשה מאתי תצא" – שיבינו כלל ישראל גם האותיות שהם לבנים בתורה שלנו ... אבל כעת נסתמו מאיתנו אותיות הלובן. אבל בשירת הים, כשאמרו "זה אלי ואנוהו", ראתה שפחה על הים לובן האותיות – מה שלא ראה יחזקאל וכו'. עכ"ל.

נמצינו למדים מדברי קדשו, כי לובן הקלף שבתורה מכיל אותיות לבנות נסתרות שהן בבחינת "אש לבנה", שמעלתן גבוהה יותר מאשר האותיות השחורות, שהן בבחינת "אש שחורה". ועתה נתגלה לנו רק ההבנה מהאותיות השחורות, ונסתר מאיתנו ההבנה של האותיות הלבנות, ורק לעתיד לבוא יתגלה לנו סתרי וסודות האותיות הלבנות.

חידוש נוסף מצינו בספר טור ברקת (למקובל האלוקי רבי חיים הכהן זי"ע תלמידו של המהרר"י, הלכות מגילה סימן תרפ"ז אות ב') שכתב לבאר את דברי חז"ל (מגילה ג. שולחן ערוך שם סעיף ב'): "מבטלים תלמוד תורה לשמוע מקרא מגילה". ומבאר, כי אור המגילה גדול מאור התורה, לפי שאור התורה הוא רק ענף מהחכמה של מעלה, ואילו על ידי קריאת המגילה מתגלה אור התורה בשדרשו שהיא החכמה העליונה עצמה. וז"ל: כי הנה אמרו חכמים זכרונם לברכה (בר"ר יז, ה): "נובלת חכמה של מעלה – תורה", אם כן החכמה של מעלה עדיף טפי. והנה ענין המגילה הוא מן החכמה של מעלה, אשר מתגלה האור שלה למטה כאמור, ולכן מתחייב לבטל תלמוד תורה

במדרש (דב"ר ג, יב) מובא: אמר ריש לקיש התורה שניתנה למשה, אורה של אש לבנה וכתובה באש שחורה. ע"כ. וכן הוא בירושלמי (שקלים פ"א ה"א): רבי פנחס בשם רבי שמעון בן לקיש אומר, התורה שנתן לו הקב"ה למשה, נתנה לו אש לבנה חרותה באש שחורה. ע"כ.

הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע (הובא בספר אמרי צדיקים) מסביר את דברי חז"ל אלו בהקדם הסבר למאמר אחר של חז"ל שאמרו (ויק"ר יג, ג): אמר הקב"ה: תורה חדשה מאתי תצא, חידוש תורה מאתי תצא. ע"כ. ולכאורה פלא הוא, שכן אחד מעיקרי האמונה הוא "זאת התורה לא תהא מוחלפת ולא תהא תורה אחרת מאת הבורא יתברך שמו". ואיך שייך לומר "תורה חדשה מאתי תצא"?

אלא מסביר הרה"ק מברדיטשוב זי"ע, וז"ל: ... למה התורה הנתונה בידינו אסור להיות בה נגיעה מאות לאות? אך הענין הוא כך, שגם הלובן הם אותיות התורה, אך אין אנו מבינים לקרותן, כמו האותיות השחורות. אבל לעתיד לבוא יגלה לנו ה' יתברך אפילו את הלבנונית של התורה. וזה פירוש "תורה חדשה מאתי תצא" – שיבינו כלל ישראל גם האותיות שהם לבנים בתורה שלנו ... אבל כעת נסתמו מאיתנו אותיות הלובן. אבל בשירת הים, כשאמרו "זה אלי ואנוהו", ראתה שפחה על הים לובן האותיות – מה שלא ראה יחזקאל וכו'. עכ"ל.

נמצינו למדים מדברי קדשו, כי לובן הקלף שבתורה מכיל אותיות לבנות נסתרות שהן בבחינת "אש לבנה", שמעלתן גבוהה יותר מאשר האותיות השחורות, שהן בבחינת "אש שחורה". ועתה נתגלה לנו רק ההבנה מהאותיות השחורות, ונסתר מאיתנו ההבנה של האותיות הלבנות, ורק לעתיד לבוא יתגלה לנו סתרי וסודות האותיות הלבנות.

מפני מקרא מגילה, לפי כי מקרא מגילה הוא גורם הגילוי של חכמה העליונה, ולכן עדיף טפי. עכ"ל.

והיינו, כדי שנוכל להשיג את התורה הקדושה בגופנו הגשמי, היא ניתנה לנו רק בבחינת "נובלת חכמה של מעלה", אולם ביום הפורים על ידי קריאת המגילה מתגלה שורש התורה – החכמה של מעלה עצמה, ומטעם זה קבעו חז"ל: "מבטלים תלמוד תורה לשמוע מקרא מגילה" (ועי' מה שביארנו בזה בספרנו נחלת שדה פרשת שמיני אות כ"ז).

וכדברים הללו כתב גם החתם סופר בדרשותיו (דרוש לז' אדר שני דף קס"ד טור ב') וז"ל: שאור קדוש הכלול במגילה, הוא ממש יותר גדול ונכבד מתורתנו הקדושה בעצמה. ע"כ.

ומעתה אם נצרף את דברי קדשו של הרה"ק מברדיטשוב זי"ע עם דברי בעל טור ברקת, אולי יש לומר, כי האותיות השחורות הם בחינת "נובלות החכמה" שנתגלו לנו וזכינו להשיגם, ואילו האותיות הלבנות שעדיין לא זכינו לגילויים, הם בחינת החכמה העליונה שהיא מגילת אסתר.

והנה, כתב בספר זכרון שלמה (חלק כיבוד אב פרשת תרומה) וז"ל: שמעתי ממורי ורבי ראש גולת אריאל הה"ג מרן שלמה זלמן עהרנרייך הי"ד משאמלוי, על ה"יווין תתקטר" (הנאמר בפיוט אתקינו סעודתא), דהנה האות ו' אפשר לכתוב בשלושה אופנים במלואו: אופן אחד, ו"ו בגימטריא שנים עשר, מרמז לשנים עשר שבטים. אופן שני, וא"ו בגימטריא שלוש עשרה כמו תיבת "אחד", ומרמז להשם יתברך שהוא "אחד". אופן שלישי, וי"ו בגימטריא עשרים ושתיים, מרמז לכ"ב אותיות תורתנו הקדושה. נמצא לפי זה שבאות ו' מרמז מאמר הזוה"ק (פרשת אחרי מות עג.): קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד הוא. וזהו ב"ווין תתקטר", על ידי ה"ווין תתקטר"

ותקשר אתה רבנו של עולם עם עמך ישראל ועם התורה הקדושה. ע"כ.

ואולי יש לומר, כי דרגת דביקות נוראה כמו זו של "קוב"ה ואורייתא וישראל חד הוא", ניתן להשיג רק כאשר תתגלה התורה בבחינת חכמה עליונה, אותה בחינה של האותיות הלבנות שבתורה. ועל פי זה יש לפרש, שמצינו בקריעת ים סוף שלשה פסוקים רצופים המתחילים באות ו': "ויסע מלאך האלהים ... ויבוא בין מחנה מצרים ... ויט משה את ידו". ומבואר בזוה"ק (פרשת בשלח דף נב.), שמשלושת פסוקים הללו יוצאים ע"ב שמות הקודש, שבהם נקרע הים לישראל.

ולפי דברי קדשו של הרה"ק מברדיטשוב זי"ע שכתב "אבל בשירת הים, כשאמרו "זה אלי ואנוהו", ראתה שפחה על הים לובן האותיות – מה שלא ראה יחזקאל וכו'", והיינו, שבקריעת הים השיגו את התורה בבחינת חכמה עליונה, מטעם זה נזכר בקריעת הים שלש פעמים האות ו' הרומז ל"ווין תתקטר", המלמד שאז השיגו את הדביקות של "קוב"ה ואורייתא וישראל חד הוא", על ידי הגילוי של התורה הקדושה בדרגתה הגבוהה.

כמו כן בספר מגילת ספר (פירוש למגילת אסתר) כתב, שמגילת אסתר פותחת באות ו' "ויהי בימי אחשורוש", ובאמצעיתה נזכרת האות ו' (ה, ז): "ותען אסתר ותאמר שאלתי ובקשתי". וכן סיום המגילה היא באות ו': "דורש טוב לעמו ודובר שלום לכל זרעו". יעו"ש מה שפירש על פי זה.

ולדרכנו יש לפרש, כי מגילת אסתר היא בחינת החכמה העליונה אשר על ידה משיגים את הדביקות של "קוב"ה ואורייתא וישראל חד הוא", הנרמזת ב"ווין תתקטר", לכן הזכירו בה שלש פעמים את האות ו' בתחילתה באמצעיתה ובסופה.

העלון יוצא לאור בחסות ארגון "יעשה שלום"

לעידוד לימוד יומי של ספר חפץ חיים שני הלכות ליום, עם מבחנים שבועיים (בספרים פתוחים), בנוסף הגרלה שבועית על סך מאה ₪. לפרטים ורישום בפלפון: 054-8473131 (יאיר)

ניתן להשיג את ספר נחלת שדה על חומש שמות, חידושים וביאורים על דרך הדרוש והאגדה למעלה מאלף עמודים במחיר של ארבעים ₪ בלבד, בפלפון 050-4145482

לתרומות והנצחות!
050-4145482